

Estratègia Compartida per una ciutat més inclusiva

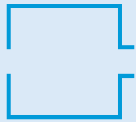
RESUM EXECUTIU

Desembre de 2014

Ajuntament de
Barcelona

RESUM EXECUTIU

L'ESTRATÈGIA COMPARTIDA és una experiència singular i innovadora de l'anomenada nova governança o governança democràtica, en què participen 379 entitats i organitzacions de la ciutat, de les quals 111 participen directament amb projectes propis i 268 ho fan de forma indirecta a través de les accions de les nou xarxes de l'Acord, i l'Ajuntament de Barcelona.

Concretament, l'Estratègia aplega sota objectius comuns 936 projectes i accions que corresponen a 121 organitzacions i institucions de la ciutat. Aproximadament 13.000 persones voluntàries¹ i 7.000 professionals entre el Tercer Sector i l'Ajuntament² poden veure potenciada la seva acció social amb l'Estratègia Compartida.

Quant als recursos econòmics que es dediquen a potenciar l'impacte de l'Estratègia Compartida a la ciutat de Barcelona, són aproximadament entre 400 i 450 milions d'euros³.

El document assenyala que:

1. El Pla per a la Inclusió Social de Barcelona 2012-2015 és l'antecedent de l'Estratègia Compartida.

L'Estratègia Compartida s'elabora a iniciativa del Pla per a la Inclusió Social de Barcelona 2012-2015, en el qual la línia estratègica 4 incideix en la necessitat

-
1. Segons l'Anuari del Tercer Sector la mitjana del personal voluntari per entitat a Barcelona és de 41 voluntaris/àries. La multiplicació d'aquests 41 voluntaris/àries per les 314 entitats d'atenció social implicades en l'Estratègia dona la xifra arrodonida de 13.000 persones.
 2. Aquesta xifra s'ha calculat sumant el personal d'atenció directa en serveis socials de l'Ajuntament –750 persones– i la mitjana de personal contractat per les entitats del Tercer Sector Social segons dades de l'esmentat Anuari –16,6–, i multiplicant el resultat pel nombre d'entitats implicades en l'Estratègia Compartida.
 3. Aquesta xifra s'ha calculat a partir de l'Anuari del Tercer Sector Social, que situa en 882.500 euros el volum econòmic mitjà de les entitats amb seu a Barcelona. Tenint en compte el nombre d'entitats que participen a l'Estratègia Compartida, el volum econòmic de les entitats se situa en 277 milions d'euros (a efectes de volum econòmic, a les 379 entitats que participen a l'Estratègia Compartida s'han restat els col·legis professionals, els sindicats, les federacions que només agrupen entitats del Tercer Sector i que no presten serveis a les persones i les entitats que no són específiques d'acció social, com les culturals, esportives, etc., encara que realitzin projectes socials; això significa que a efectes de volum econòmic s'han comptabilitzat 314 entitats). A aquesta quantitat caldria sumar-li el pressupost municipal en serveis socials destinat a la inclusió social: 232 milions. A la xifra resultant, 509 milions d'euros, cal restar-li la part del pressupost municipal que es destina a les entitats socials en contractes i subvencions i la part del volum econòmic de les entitats de Barcelona que es destinen a un territori més ampli que el municipi, com és el cas de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (que no es coneix i per tant cal fer una estimació). En total, s'estima que el volum econòmic que orienta i pretén ordenar l'Estratègia Compartida se situa entre 400 i 450 milions d'euros.

d'impulsar l'elaboració i gestió d'una estratègia comuna amb tots els actors i les entitats socials de la ciutat.

2. La importància de la crisi social a la ciutat des de 2008.

La crisi social produïda als països de l'OCDE, que és la causa però també la conseqüència de la crisi financera i econòmica, ha impactat a la nostra ciutat. La crisi social a Barcelona queda reflectida en l'evolució dels indicadors generals d'atur i l'atur de llarga durada, de la pobresa a la ciutat i concretament la pobresa infantil, de les desigualtats socials i territorials, de l'increment de la victimització en l'època de crisi, dels desnonaments, de persones que viuen al carrer i dels problemes de salut mental.

3. La ciutat ha enfortit la seva capacitat de resposta per fer front als desafiaments socials amb l'increment del capital social i de la inversió en matèria social.

- a. El Tercer Sector Social ha augmentat les prestacions, l'ocupació i el voluntariat a la ciutat malgrat disposar de menys recursos econòmics.
- b. Els col·legis professionals i els sindicats han reforçat el seu compromís social.
- c. S'han desplegat nous moviments socials orientats a la defensa dels drets socials de les persones.
- d. L'Ajuntament incrementa la inversió social i millora l'eficiència de la gestió i opta per una gestió relacional amb el Tercer Sector.
- e. S'ha implementat un nou model d'intervenció social entre l'Ajuntament i la societat civil organitzada: la generació de capital social mitjançant l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva.
- f. Hi ha un desenvolupament comunitari més ampli.

Tot plegat ha comportat un millor funcionament, així com més bons resultats de la política social, respecte d'altres crisis greus patides a la ciutat, com la de 1983-1987, i també amb relació al funcionament de la política actual en l'àmbit de Catalunya, i també en el conjunt de la província de Barcelona.

4. La capacitat d'organització i acció de la ciutat per fer front als desafiaments socials ha aconseguit una millor resposta comparada atès que:

- a. La taxa de risc de pobresa baixa d'un 47,3% a un 18,3% després d'aplicar les transferències i polítiques socials, amb una eficàcia de 5 punts per sobre de la mitjana de Catalunya.

- b. L'índex d'exclusió social (AROPE) s'ha contingut més a Barcelona que a la província i a Catalunya.
- c. El nombre de persones aturades sense subsidi ha baixat per les prestacions de caràcter assistencial, mentre que han incrementat a la província i al conjunt de Catalunya.

5. L'impacte de l'organització de l'acció i la política social a la ciutat ha mantingut la convivència i ha reduït substancialment l'impacte negatiu que provoca la crisi social, ja que ha contribuït de manera essencial al fet que:

- a. La taxa d'ocupació no baixés més.
- b. Els índex de victimització s'hagin contingut molt notablement, sobretot en relació amb allò previsible respecte a la crisi estructural dels anys 80.
- c. La percepció d'inseguretat no hagi incrementat durant la crisi social, ans al contrari, hagi disminuït.
- d. El civisme, no tan sols s'ha mantingut, sinó que ha millorat en temps de crisi social.

6. S'identifiquen tres escenaris en la situació internacional, dos dels quals preveuen un agreujament de la situació social de la ciutat que podria col·lapsar els mecanismes de resposta social a Barcelona, potenciant el risc d'esclats socials d'intensitat conflictiva. Existeix la possibilitat d'un escenari internacional europeu positiu d'avenç cap a la societat del coneixement i l'economia informacional a partir de donar prioritat a les inversions en cohesió social, innovació productiva i sostenibilitat. És a dir, desplegant coherentment l'Estratègia Europa 2020 i les propostes del Llibre blanc de la Comissió sobre governança europea. En aquest escenari, Barcelona tindria l'oportunitat de constituir-se en referent d'un nou model de benestar del Mediterrani amb capacitat d'estendre els drets socials i la responsabilitat ciutadana.

7. Visió de futur. Els escenaris són les situacions que la ciutat ha de travessar per construir (tot construint) el model social de ciutat desitjable que constitueix pròpiament la visió de la ciutat. La visió té dues dimensions: l'organització de l'acció social a la ciutat i els principals continguts socials del model.

Les característiques futures de l'organització social són:

- 1) Una ciutadania socialment activa i compromesa amb la inclusió social.
- 2) Un Tercer Sector Social autònom, fort, divers, eficient i pluralista com a exponent d'una ciutat socialment avançada i inclusiva.
- 3) Una economia social àmplia i eficient.

- 4) Unes universitats i uns col·legis professionals actius en la formació permanent de coneixements i en valors solidaris, durant tota la vida dels i les professionals.
- 5) Uns sindicats actius en la millora de la qualitat i l'eficàcia dels processos d'inclusió social.
- 6) Unes associacions de veïns i veïnes impulsores de la lluita contra la segregació social i territorial, i implicades en el treball comunitari d'inclusió social.
- 7) Unes empreses socialment responsables.
- 8) Un govern local promotor i organitzador de la capacitat de resposta de la ciutat, capdavanter de la nova governança democràtica.
- 9) Una administració local inclusiva que genera confiança i seguretat en la dinàmica social.
- 10) L'Acord Ciutadà consolidat com la principal infraestructura relacional i vertebradora del capital social per una Barcelona més inclusiva.

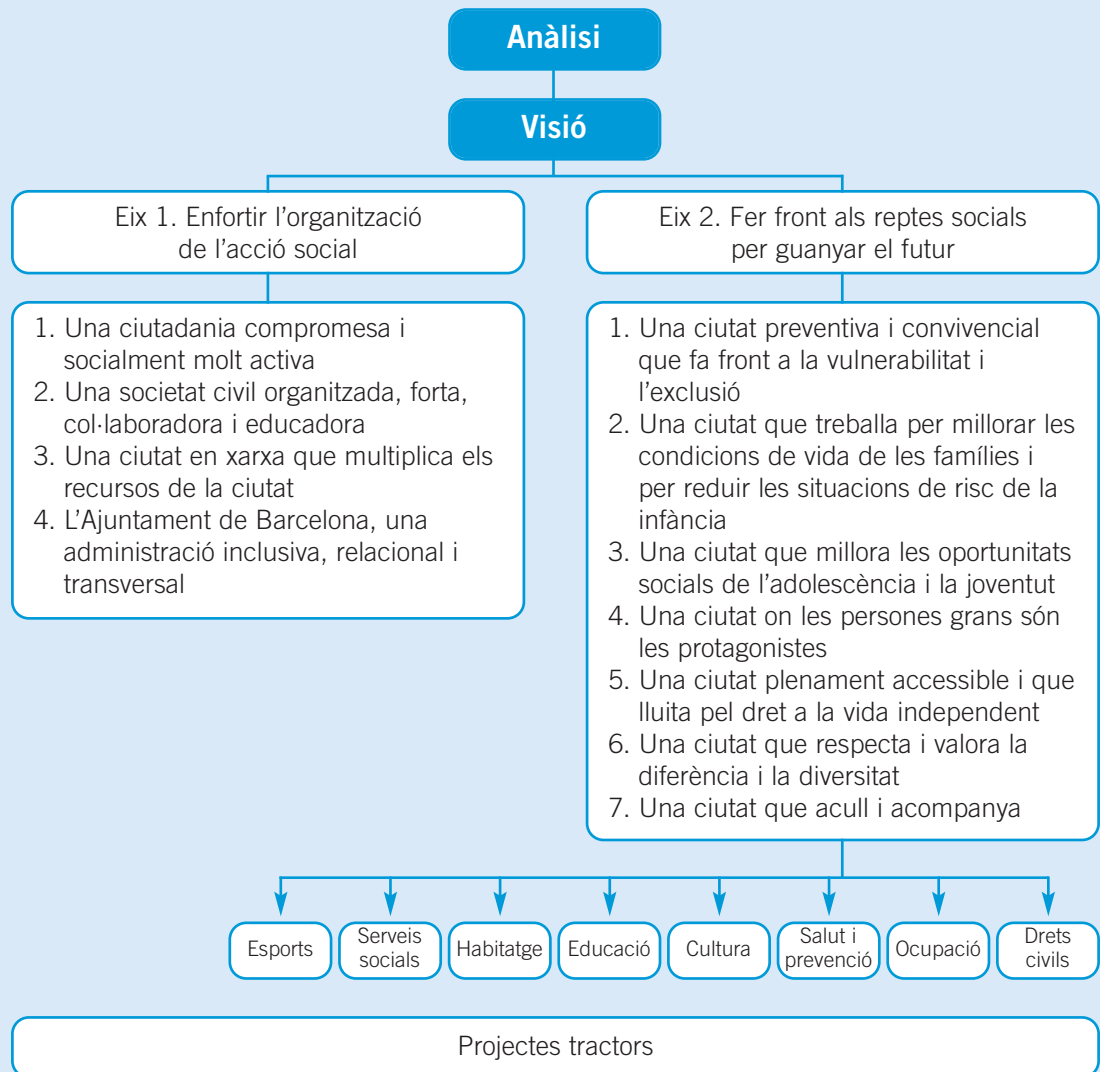
I els continguts socials de la situació desitjable són:

- 1) Una ciutat que fa de la prevenció i la convivència la base del benestar per a tothom.
- 2) Una ciutat amb habitatge per a tothom.
- 3) Una ciutat en què la infància i les famílies disposen d'unes bones condicions de vida i benestar.
- 4) Una ciutat que dóna oportunitats socials a la joventut i l'adolescència per construir els seus propis projectes personals i socials.
- 5) Una ciutat on les persones grans són les protagonistes.
- 6) Una ciutat plenament accessible i que garanteix el dret a la vida independent.
- 7) Una ciutat que respecta i valora la diferència i la diversitat fonamentada en la Declaració Universal dels Drets Humans.

8. L'estratègia que ha de seguir la ciutat està pensada per poder afrontar els tres escenaris. En el cas dels escenaris negatius, per poder ser resilients i preparar-nos per quan arribi l'oportunitat d'avançar cap a la visió; i en el positiu, per poder avançar amb més rapidesa i profunditat cap a la situació desitjable.

L'Estratègia Compartida s'inscriu en el que es defineix a l'Estratègia Europa 2020 com a política d'inclusió activa, i fa front a les desigualtats i l'exclusió des d'una perspectiva multidimensional per impactar en els factors estructurals, conjunturals i ideològics que agreugen la situació social de les persones i els col·lectius socials.

L'Estratègia té dos eixos per encaminar la ciutat cap a les dues dimensions de la visió. L'eix 1 consta de 4 línies estratègiques, 10 objectius i 155 actuacions. L'eix 2 comprèn 7 línies estratègiques, 38 objectius i 781 accions. En total, l'Estratègia té 936 accions, de les quals 664 corresponen a entitats socials, 195 a l'Ajuntament (concretades en el Pla per a la Inclusió Social) i 77 a les xarxes de l'Acord.

9. Projectes tractors. L'Estratègia també ha definit uns projectes tractors, és a dir, projectes que han de ser tractors del conjunt de l'Estratègia, transversals amb les línies estratègiques, i que esdevenen un sumatori de projectes i accions diverses entorn un mateix objectiu o àmbit.

Ara per ara, s'estan impulsant els sis projectes següents:

9.1. *Una Economia més Social, que promou ocupació de qualitat, més benestar i solidaritat.*

9.2. *Barcelona Garantia Social, per garantir que es cobreixen les necessitats essencials.*

- 9.3. *Una ciutat amb més habitatge social per avançar en la garantia d'una llar per a tothom.*
- 9.4. *Créixer a Barcelona: apoderament de la infància en situació de vulnerabilitat en els àmbits social, educatiu i cultural.*
- 9.5. *Barcelona Ciutadania activa i intel·ligent: apoderar les persones i incrementar el seu compromís social.*
- 9.6. *L'esport inclusiu i saludable, que té l'objectiu de garantir l'esport com a eina d'inclusió social.*

10. Idees clau i criteris d'actuació per a l'impuls, seguiment i avaluació de l'Estratègia Compartida.

Una vegada aprovada l'Estratègia s'iniciarà la fase d'impuls i seguiment. La Comissió Executiva es responsabilitzarà dels projectes tractors i de les línies estratègiques de l'eix 1, relacionades amb la millora de la capacitat d'organització i acció de la ciutat. I el seguiment de les línies estratègiques de l'eix 2, que coincideixen amb els principals programes municipals dirigits per sectors de població, s'impulsaran conjuntament amb les persones referents dels programes municipals.

11. Avaluació i reprogramació.

L'avaluació completa de l'Estratègia constarà de l'avaluació dels projectes tractors i les línies estratègiques, l'evolució comparada de la situació social de la ciutat, els canvis d'entorn i escenaris, i els canvis en la capacitat d'organització i acció social de la ciutat.

A partir d'aquestes quatre dimensions es realitzarà la reprogramació de l'Estratègia a través d'un sistema de deliberació altament participatiu aprovat pel Consell de Govern.

12. Llista d'organitzacions de la ciutat amb projectes i accions compromeses amb l'Estratègia Compartida.

Finalment, es pot consultar la llista de totes les organitzacions que fins ara han incorporat actuacions a l'Estratègia: 111 entitats i organitzacions de la ciutat, l'Ajuntament de Barcelona i les nou xarxes d'acció de l'Acord Ciutadà.

Es poden consultar les actuacions de l'Estratègia a la pàgina web de l'Acord Ciutadà: www.bcn.cat/barcelonainclusiva

